

عالمي بئنڪ جي مدد سان پاڪستان ۾ ايل اين جي جي توسيع هڪ ٻيو مهانگو، غير پائيدار توانائي جو ماڊل: ايباس

ڪراچي، لاهور ۽ اسلام آباد، 22 جون 2022: عالمي ۽ مقامي ماهرن عالمي بئنڪ جي مدد ۽ پاڪستان ۾ گئس ۽ ايل اين جي انفراسٽرڪچر جي توسيع تي خبردار ڪيو آهي جيڪو پيرس معاهدي جي مقصدن لاءِ وڏو خطرو بڻجي سگهي ٿو ۽ ماحولياتي تبديلي جي تباهي واري بحران جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

ريڪورس، هالينڊ جي هڪ غير منافع بخش تنظيم پاران ڪيل تحقيق جي نتيجن تي بحث ڪندي، ماهرن عالمي بئنڪ ۽ انٽرنيشنل فنانس ڪارپوريشن (آءِ ايف سي) تي زور ڀريو ته اهي مهانگي ايل اين جي درآمد ۽ گئس جي توسيع ۾ سيڙپڪاري کي روڪي پاڪستاني حڪومت جي، پنهنجا مقامي، پائيدار، ۽ قابل تجديد ذريعا جهڙوڪ ونڊ ۽ سولر، استعمال ڪرڻ ۾ مدد ڪن.

اهو ايباس، جنهن جو عنوان آهي ”پاڪستان ۾ گئس سان مسئلو: ڪيئن عالمي بئنڪ جي فاسل گئس لاءِ مدد پاڪستان جي صاف توانائي جي منتقلي کي متاثر ڪري رهي آهي“ اربع ڏينهن الانس فار ڪلائميٽ جسٽس اينڊ ڪلن انرجي پاران منعقد ڪيل هڪ ويبينار ۾ پڌرو ڪيو ويو، جيڪو پاڪستان ۾ توانائي جي منتقلي تي ڪم ڪندڙ سول سوسائٽي تنظيم جو هڪ اتحاد آهي.

ريڪورس جي فران وٽ چيو، ”بئنڪ ۽ آءِ ايف سي پاڪستان ۾ گئس ۽ ايل اين جي جي توسيع کي جاري رکندي، ملڪ کي هڪ ٻي غير پائيدار پارٽي تي ٻڌل انرجي ماڊل ڏانهن وٺي وڃي رهيا آهن، جيڪو امڪاني طور تي منجمنڊ اٿائن جو سبب بڻجي سگهي ٿو.“ هن وڌيڪ چيو ته اهو تمام ضروري فنڊ کي پائيدار قابل تجديد توانائي ۾ سيڙپڪاري کان هٽائي رهيو آهي. هن چيو ته گئس کي صاف توانائي نظام ڏانهن ”منتقلي“ پارٽي سمجهي نه ٿو سگهجي، بلڪه اهو ڪوئي جيان هڪ گهڻي ڪاربان خارج ڪرڻ وارو فاسل پارٽي آهي، جيڪو ممڪن طور تي فنڊ کي صاف ڪرڻ واري قابل تجديد متبادل متبادل کان پري ڦيرائي ٿو.

تعبير ايل اين جي لميٽڊ پاران پورٽ قاسم ۾ تجويز ڪيل ايل اين جي ٽرمينل جو حوالو ڏيندي، اٽرنيٽو لاءِ ڪليڪٽو جي محمد عبدالرافع چيو ته گئس انفراسٽرڪچر کي وڌائڻ سان ماحولياتي ۽ سامونڊي حيات لاءِ خطرو پيدا ٿئي ٿو، ان سان خاص طور تي تمر جي بيلن کي خطرو آهي، جيڪي علائقي ۾ بنا ڪنهن روڪ ٽوڪ وارن صنعتن جي ڦيلاءَ سبب گهڻي دٻاءُ ۾ آهن. هن چيو ته ان رٿا جي حوالي سان ٿيل فزيبلٽي ۾ ميٿين گئس جي اخراج سبب ماحولياتي کي پهچندڙ نقصان ۽ انهن کان بچاءَ جي تدبيرن جو تدارڪ نه ڪيو ويو آهي.

هن وڌيڪ چيو ته ايل اين جي جا لئنڊر يونٽ مقامي مڇي مارڻ واري برادرين لاءِ مڇي مارڻ جي روايتي رستن ۾ رڪاوٽ بڻجن ٿا، انهن جي روزگار جي تباهي جو سبب بڻجن ٿا. هن چيو ته پراڻو ماحولياتي اثر جو جائزو رٿا جي اهم تفصيلن کي ختم ڪري ٿو ۽ ان بابت ڪا وضاحت نه ٿو ڏئي ته ڇو ان کي 4 ڪلوميٽر جي دائري اندر انساني آبادين جي باوجود اجازت ڏني وئي.

آمريڪا جي هڪ ٽيڪ ٽيڪ انسٽيٽيوٽ فار انرجي اڪنامڪس اينڊ فنانشل اينالائسز جي حنيه اساد چيو ته پاڪستان جي پارٽي جي قيمتن ۾ اضافي ۽ رپئي جي انتهائي ڪمزور ٿيڻ سان پارٽي سان لاڳاپيل قرضن جي فراهمي ۾ ناڪامي ٿي آهي، جيڪو نه رڳو پاور سيڪٽر ۾ پارٽي جي ڪوٽ جو سبب بڻيو آهي پر وڏي پئماني تي لوڊشيڊنگ ۽ وڌندڙ توانائي بلن کي به جنم ڏنو آهي.

اساد نشاندهي ڪئي ته پاڪستان پنهنجي ايل اين جي جو لڳ ڀڳ 44 سيڪڙو اسپاٽ مارڪيٽ مان خريد ڪري ٿو، جتي تازو لاهن چاڙهن سبب پاڪستان کي 30 ڊالر في ايم ايم بي ٿي يو کان وڌيڪ ادا ڪرڻا پيا آهن، جيڪا قيمت سڌي طرح صارفين ڏانهن منتقل ڪئي ويندي آهي. هن چيو ته ان جي نتيجي ۾ پاڪستان ۾ بجلي جو هڪ يونٽ 15 رپين مان وڌي 25 رپين تائين پهچي ويو آهي. صنعتي شعبو پڻ گئس جي ڪوٽ کي منهن ڏئي رهيو آهي، جنهن سبب ان جو منافعو پڻ گهٽجي رهيو آهي. هن چيو ته جيڪڏهن حڪومت توانائي جي فراهمي کي گهٽ پاسانون بڻائيندي انرجي ميڪس ۾ قابل تجديد توانائي جو وڌيڪ حصو شامل ڪري ها ته موجوده صورتحال کان بچي سگهجي ها.